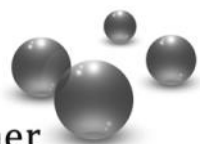

Jaarstukken 2013

Randstedelijke Rekenkamer

randstedelijke rekenkamer

Flevoland • Noord-Holland • Utrecht • Zuid-Holland

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt het functioneren van de vier Randstadprovincies met als doel het verbeteren van het provinciaal bestuur en het versterken van de publieke verantwoording. Van evaluaties kan je leren. Daarom is het ook goed dat het functioneren van de Rekenkamer zelf periodiek onder de loep wordt genomen. In 2013 is de Rekenkamer op twee manieren geëvalueerd. In het voorjaar van 2013 heeft een intercollegiale visitatie plaatsgevonden door de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Bijna tegelijkertijd voerde Berenschot een externe evaluatie uit. De visitatiecommissie is van mening dat de Randstedelijke Rekenkamer in ruime mate voldoet aan de kwaliteitseisen, die aan het onderzoeksproces worden gesteld. Volgens de externe evaluatie worden we door de deelnemende provincies als een waardevol instituut gezien en hebben we ons de afgelopen jaren ontwikkeld naar een volwassen organisatie die een goede kwaliteit levert. We zien deze positieve geluiden als ondersteuning van de stapsgewijze verbeteringen, die we ook in 2013 weer in onze werkzaamheden hebben toegepast.

In 2013 publiceerden we in totaal zes onderzoeksrapporten over vier verschillende onderzoeksthema's. Daarnaast zijn we op drie thema's onderzoeken gestart waarover voor de zomer van 2014 zes rapporten zullen verschijnen. Op verzoek van de provincie Utrecht is een reflectie gedaan op het externe onderzoek naar de huisvesting van de provincie. In het kader van de oriëntatie op nieuw onderzoek zijn twee uitgebreide verkenningen uitgevoerd, waarbij statenleden zijn geconsulteerd voor de wenselijkheid en beoogde richting van een mogelijk onderzoek op deze gebieden. Ten slotte is evenals vorig jaar voor de provincie Flevoland een presentatie gehouden over de kwaliteit van de begroting.

In het kader van prudent financieel beleid hebben we de vacature voor een projectleider in 2013 vacant gehouden. De daardoor vrijgevallen middelen hebben we benut om bij drie onderzoeksprojecten de minimaal benodigde projectleiderscapaciteit extern in te huren. De begroting is voor 96% uitgeput. Deze onderuitputting is vooral veroorzaakt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve ten behoeve van de dekking van onverwachte tegenvallers. Deze hebben zich echter niet voorgedaan. Wordt de onttrekking aan de reserve buiten beschouwing gelaten dan bedraagt de uitputting 99%. Financieel hebben we in 2013 dus scherp aan de wind gezeild.

Begin augustus heb ik aan het team van de Rekenkamer een voornemen tot reorganisatie gemeld. Als verder verbeterpunt is namelijk zowel uit de visitatie als uit de externe evaluatie naar voren gekomen dat de organisatie van de Rekenkamer efficiënter zou kunnen. Uit de externe evaluatie bleek bovendien dat de Rekenkamer haar toegevoegde waarde kan vergroten door het onderzoek meer te richten op provinciespecifieke aspecten. Het doel van de reorganisatie, die mij voor ogen staat is dan ook een flexibelere en efficiëntere Rekenkamer.

Een voornemen tot reorganisatie brengt onrust en onzekerheid met zich. Ik wil alle medewerkers daarom extra hartelijk danken voor hun grote inzet voor en toewijding aan het werk van de Rekenkamer in 2013.

Ans Hoenderdos
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
I. Jaarverslag.....	3
1. Inleiding	3
1.1 Achtergrond van de Rekenkamer	3
1.2 Indeling van de jaarstukken	3
2. Onderzoeksprogramma	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Het onderzoek	5
3. Paragrafen	19
3.1 Weerstandsvermogen.....	19
3.2 Financiering	19
3.3 Bedrijfsvoering	19
3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim	19
3.3.2 Personeelsbeleid.....	20
3.3.3 Automatisering en Informatisering.....	20
3.3.4 Communicatie	20
3.3.5 Organisatie	21
3.3.6 Financieel beheer.....	21
3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening.....	22
II. Jaarrekening	23
1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	23
2. Programmarekening	24
3. Balans	27
III. Overige gegevens.....	29
1. Bestemming van het programmaresultaat.....	29
2. Accountantsverklaring	30
Colofon	32

1. Inleiding

1.1 *Achtergrond*

De missie van de Randstedelijke Rekenkamer luidt:

Het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur (*van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland*) en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording.

Om invulling te geven aan de missie verricht de Randstedelijke Rekenkamer onafhankelijk onderzoek op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De Rekenkamer rapporteert haar bevindingen, oordelen en aanbevelingen primair aan de Provinciale Staten. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden draagt de Rekenkamer zorg voor een effectief en efficiënt beleid met betrekking tot de beheerstaken in het kader van de dagelijkse bedrijfsvoering. De Rekenkamer beoogt een transparante organisatie te zijn die voortdurend in de kwaliteit van haar medewerkers en methoden investeert.

1.2 *Indeling van de jaarstukken*

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de Programmaverantwoording en de Paragrafen opgenomen. In de Jaarrekening worden de Balans en de Programmarekening gepresenteerd en toegelicht.

2. Onderzoeksprogramma

2.1 *Algemeen*

Wat was de aanleiding?

In het onderzoeksprogramma van de Randstedelijke Rekenkamer is opgenomen welke onderzoeken in 2013 op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid uitgevoerd zouden worden. Het onderzoeksprogramma maakt onderdeel uit van de begroting 2013.

Voorafgaand aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma laat de Rekenkamer zich adviseren door de programmaraad. Deze bestaat uit leden van PS van de vier provincies. In 2013 is drie maal overleg gevoerd met de programmaraad. Op 9 april, op 11 juni en op 5 november. Op 9 april is gesproken over de actualisering van

het onderzoeksprogramma voor 2013. De bijeenkomst van 11 juni stond in het teken van de uitkomsten van de externe evaluatie door Berenschot en de nader te bepalen onderzoeksonderwerpen voor 2013. Op 2 september 2013 is het onderzoeksprogramma aangepast en verwerkt in de 1e wijziging op de programmabegroting 2013 die voor zienswijze is aangeboden aan PS van de vier provincies en op 31 oktober 2013 is vastgesteld. Op 5 november is verder gesproken over de externe evaluatie en is een longlist van onderzoeksonderwerpen voor 2014 geagendeerd. Er is geen keuze gemaakt voor de invulling van het onderzoeksprogramma voor de eerste helft van 2014. Er is wel via prioritering gekomen tot een shortlist van ca. 20 onderwerpen. Bovendien is afgesproken om eerder in het nieuwe jaar (4 maart 2014) een volgende bijeenkomst van de programmaraad te houden, zodat dan na nadere verkenning van verschillende onderwerpen uit de shortlist een nieuwe keuze gemaakt kan worden. De bestuurder/directeur is voor deze verkenningen te rade gegaan bij de indieners van de onderwerpsuggesties.

Wat hebben we gedaan?

In onderstaande tabel is een chronologisch overzicht opgenomen van de onderzoeken en verkenningen die in 2013 zijn uitgevoerd en/of gepubliceerd.

Onderwerp	Provincie(s)	Datum	Uiting	Thema uit begroting 2013
GESTART IN 2012 EN GEPUBLICEERD IN 2013				
1. Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Utrecht	Utr	12-mrt-2013	1 rapport	I
2. Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Noord-Holland	NH	28-mei-2013	1 rapport	I
3. Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Zuid-Holland	ZH	13-aug-2013	1 rapport	I
4. Grip op het Groene Hart - Vervolgonderzoek	NH, Utr, ZH	19-aug-2013	1 rapport	II
GESTART IN 2013 EN GEPUBLICEERD IN 2013				
5. Onderzoek Investeringsprogramma Flevoland-Almere	Fle	20-aug-2013	1 rapport	III
6. Quick scan Omgevingsdiensten (regionale uitvoeringsdiensten)	Fle, NH, Utr, ZH	31-okt-2013	1 rapport	IV
7. Reflectie op de evaluatie huisvesting Provincie Utrecht	Utr	10-jun-2013	1 notitie	VII.a
8. Verkenning Stille lasten Flevoland	Fle	1 ^e kwart. 2013	n.v.t.	VIII.a
9. Verkenning Grondbeleid en grondexploitatie	Fle, NH, Utr, ZH	2 ^e kwart. 2013	n.v.t.	VIII.b
10. Reflectie op de Programmabegroting 2014	Fle	25-sep-2013	1 presentatie	VII.c
GESTART IN 2013 EN TE PUBLICEREN IN 2014				
11. Doeltreffendheid en doelmatigheid provinciale natuurbeheersubsidies	NH	1 ^e kwart. 2014	1 rapport	V
12. Quick scan Stand van zaken uitvoering Convenant Aanpak leegstand kantoren	Fle, NH, Utr, ZH	1 ^e kwart. 2014	1 rapport	VII.b
13. Geheimhouding	Fle, NH, Utr, ZH	2 ^e kwart. 2014	4 rapporten	VI

Wat hebben we hiermee bereikt?

Alle in 2013 gepubliceerde onderzoeken zijn in de desbetreffende provincies behandeld, met uitzondering van de Quick scans Omgevingsdiensten in de provincies Noord-Holland en Flevoland. De onderzoeksresultaten zijn met waardering ontvangen en meestal besloten PS de aanbevelingen over te nemen.

Wat heeft dit gekost?

De totale lasten voor het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek bedroegen circa € 1.535.400 (incl. BTW). Hiervan is circa € 196.000 besteed aan het inhuren van externe deskundigheid. De interne kosten zijn op basis van een urenregistratie aan de in paragraaf 2.2 genoemde onderzoeken toegerekend. De totale lasten in de begroting van circa € 1.602.600 zijn voor 96% uitgeput. Deze onderuitputting wordt voor het grootste deel veroorzaakt door minder personele uitgaven (zie paragraaf 3.3.2). Na aftrek van de compensabele BTW bedroeg de netto bijdrage van de provincies aan het onderzoeksprogramma circa € 1.291.500.

2.2 Het onderzoek

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven wat de aanleiding was, wat we ervoor hebben gedaan en indien het is afgerond wat ermee is bereikt. Voor de aansluiting op de begroting hanteren we de indeling van de 1^e begrotingswijziging. Per onderzoek worden ook de indicatieve kosten uit de 1^e begrotingswijziging en de gerealiseerde kosten vermeld.

Voor de rapporten zelf verwijzen we naar onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl.

I. Nazorg bodemsanering

Wat was de aanleiding?

Het onderwerp bodemsanering is geselecteerd na uitvoering van een risicoanalyse op het thema milieu. De programmaraad sprak haar voorkeur uit voor een onderzoek op het gebied van bodemsaneringen. Momenteel is er veel aandacht voor de bodemsaneringsoperatie, die tot doel heeft ernstige verontreinigingen van vóór 1987 waar sprake is van onaanvaardbare risico's met spoed te saneren. Uit oriënterende gesprekken die de Rekenkamer voerde bleek dat er echter veel minder aandacht is voor de fase ná sanering; de nazorgfase. Nazorg is nodig indien na sanering een ernstige restverontreiniging achterblijft en beperkingen in het gebruik van de bodem en/of maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem noodzakelijk zijn. Nazorg heeft tot doel het risico van blootstelling aan en verergering van de restverontreiniging te beheersen. Op grond van de wet zijn de provincies verantwoordelijk voor zowel de vergunningverlening als het toezicht op het gebied van nazorg bij restverontreinigingen. Na de verkenning van de Rekenkamer sprak ook de programmaraad specifiek haar voorkeur uit voor een onderzoek naar de nazorg na bodemsaneringen.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft relevante beleidsdocumenten bestudeerd en gesprekken gevoerd met de ambtelijke organisatie. Tevens heeft zij dossieronderzoek bij een selectie van nazorglocaties gedaan. In de Randstadprovincies varieert het aantal nazorglocaties van enkele tientallen (Flevoland) tot enkele honderdtallen (Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland). De ernst van de problematiek van de nazorglocaties is daarbij onder andere afhankelijk van de grondsoort (zoals klei, zand en veen), de ligging (in een woonwijk of op een bedrijventerrein), het type nazorg, het gebruik van de bodem en de aard van de verontreiniging. Bij de selectie hebben we voor een zo goed mogelijke verdeling gezorgd qua type saneerder (provincie of derden), spreiding in tijd (sanering korter of langer geleden), type nazorg en de risico's die zich kunnen voordoen wanneer de nazorg niet goed wordt uitgevoerd. Tevens hebben we rekening gehouden met recente landelijke beleidsontwikkelingen.

Het onderzoek is in 2012 gestart en in 2012 en 2013 gefaseerd afgerond en gepubliceerd. Voor Flevoland is, in overleg met een delegatie Statenleden, in november 2012 een verkorte rapportage uitgebracht. Vanwege het kleine aantal nazorglocaties en omdat nazorg in de provincie Flevoland minder omvangrijk is vanwege de relatief schone bodem is voor deze provincie geen dossieronderzoek uitgevoerd. De rapportage voor de provincie Utrecht is in maart 2013 gepubliceerd. De rapportages voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland hebben vertraging opgelopen en zijn respectievelijk in mei 2013 en augustus 2013 gepubliceerd. In Noord-Holland komt de vertraging doordat we in de afrondende fase extra informatie in het onderzoek hebben betrokken. In Zuid-Holland komt de vertraging doordat het verzamelen van de benodigde informatie voor het (dossier)onderzoek meer tijd heeft gekost dan geraamd. Hierdoor is een vertraging van ongeveer drie maanden ontstaan. Tevens is in januari 2013 besloten om, in verband met de actualiteit, de Coupépolder in het onderzoek mee te nemen. Hiervoor is een addendum opgesteld die gelijktijdig met het rapport is gepubliceerd.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met dit onderzoek is inzichtelijk gemaakt hoe de provincie haar rol ten aanzien van de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering heeft georganiseerd. Met de uitkomsten van het onderzoek hebben we PS handvatten geboden om het functioneren van het provinciale bestuur met betrekking tot nazorg bij restverontreinigingen verder te verbeteren. In Utrecht is het rapport in maart 2013 behandeld, in Noord-Holland is het rapport in september 2013 behandeld en in Zuid-Holland hebben de behandelingen in september en oktober 2013 plaatsgevonden. Vrijwel al onze aanbevelingen zijn in de provincies overgenomen. Aanbeveling 9 met betrekking tot de nazorg vóór 2006 leidde tot enige verwarring in de provincies Utrecht en Zuid-Holland. In Utrecht hebben PS de aanbeveling via een amendement bij het Statenvoorstel aangenomen en in Zuid-Holland is de juridische haalbaarheid van het wel of niet kunnen nemen van een nieuwe beschikking voorgelegd aan advocatenkantoor Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn. Uit dit advies bleek dat de aanbeveling uitvoerbaar is. De gedeputeerde heeft daarop toegezegd dat nieuwe feiten of nieuwe kennis aanleiding kunnen zijn voor het nemen van een nieuwe beschikking. In november 2013 is het onderzoek met betrokken beleidsambtenaren van de vier provincies geëvalueerd. Hieruit bleek dat op basis van ons onderzoek tal van verbeteringen in gang zijn gezet. Over de uitkomsten van het onderzoek hebben wij een artikel gepubliceerd in het vakblad Bodem, 2014-1.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor de onderzoekswerkzaamheden in 2013 waren geraamd op € 267.600, inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 289.400 voor het afronden van het onderzoek voor de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland liggen iets hoger dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek circa € 243.500 gekost.

II. Groene Hart – vervolgonderzoek

Wat was de aanleiding?

In maart 2009 heeft de Randstedelijke Rekenkamer het rapport 'Het Groene Hart - een haalbare kaart?' gepubliceerd. In dit rapport worden de ruimtelijke ontwikkelingen geschetst die zich in het Groene Hart hebben voorgedaan en worden elf aanbevelingen voor het Groene Hart-beleid gedaan die zijn afgeleid uit eerder onderzoek. In 2013 heeft de Rekenkamer vervolgonderzoek gedaan naar de opvolging van de aanbevelingen. De reden hiervoor is de blijvende actualiteit van het onderwerp. Bovendien is sinds het vorige onderzoek de context van het Groene Hart sterk gewijzigd: zo is het Groene Hart niet langer Nationaal Landschap, waardoor de zorg voor het Groene Hart - en dan met name de coördinatie van het Groene Hart-beleid - meer dan voorheen bij de

provincies is komen te liggen. Het onderzoek van de Rekenkamer naar het Groene Hart dateert daarnaast van 2009, zodat er voldoende tijd is geweest om de overgenomen aanbevelingen te implementeren.

Wat hebben we gedaan?

De Randstedelijke Rekenkamer is in december 2012 gestart met de feitelijke uitvoering van het onderzoek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden door middel van documentenanalyse en interviews. Ter illustratie zijn ook enkele voorbeelden van de concrete uitvoering van het Groene Hart beleid in het onderzoek betrokken. De uitkomsten van het onderzoek zijn in augustus 2013 gepubliceerd in het rapport 'Grip op het Groene Hart'.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met dit rapport is bereikt dat het Groene Hart weer op de agenda van PS is gekomen. We hebben met dit onderzoek PS handvatten willen bieden om het Groene Hart-beleid verder te verbeteren en effectiever te maken. Bestuurlijk heeft de Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart namens de GS-en van de drie Groene Hart provincies op het rapport gereageerd. De algemene conclusie van de Rekenkamer dat de provincies onvoldoende grip hebben op het gezamenlijke Groene Hart beleid wordt door de Stuurgroep niet gedeeld. Dat geldt ook voor de meeste aanbevelingen. Het rapport is in september 2013 behandeld in de commissievergaderingen van PS van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland, en vervolgens bij de provincies Utrecht en Noord-Holland ook in de vergadering van PS. Het rapport heeft gemengde reacties opgeroepen, maar over het algemeen wordt door de PS-en de lijn van de Stuurgroep gevolgd. PS hebben wel de aanbevelingen onderschreven om meer aandacht te schenken aan de voortgangsrapportages en de effectmonitor en om op het niveau van de drie PS-en meer interprovinciaal overleg te hebben over het Groene Hart.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op € 220.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van € 229.000 wijkt niet veel af van de begroting. Het onderzoek heeft na aftrek van de compensabele BTW € 192.000 gekost.

III. Investeringsprogramma Flevoland-Almere (IFA)

Wat was de aanleiding?

De provincie Flevoland en de gemeente Almere hebben in december 2006 een convenant gesloten waarin is afgesproken dat de provincie € 100 mln. beschikbaar stelt voor de versterking van de economische positie en het creëren van een uniek stedelijk klimaat in Almere: het Investeringsprogramma Flevoland-Almere (IFA). Het bedrag van het investeringsprogramma komt in drie tranches beschikbaar. De eerste tranche van € 35 mln. (IFA-1) liep van 2006 tot en met 2010. Het totaalbedrag is vervolgens bijgesteld tot circa € 89 mln., waarbij voor de tweede tranche € 33 mln. (IFA-2) beschikbaar is gesteld en voor de derde tranche € 21 mln. (IFA-3) beschikbaar is. Verder is afgesproken dat het convenant elke vier jaar wordt geëvalueerd. IFA-1 is in 2010 in opdracht van de provincie geëvalueerd door Twynstra Gudde. Behalve de evaluatie zelf heeft Twynstra Gudde ook een aanvullend rapport uitgebracht. In dat rapport is geanalyseerd in hoeverre de activiteiten en de prestaties hebben bijgedragen aan de doelstellingen van IFA. Naar aanleiding van het onderzoek van Twynstra Gudde hebben PS met GS afspraken gemaakt om de sturing op de projecten vanuit de provincie te verbeteren. De programmaraadsleden van de provincie Flevoland hebben aangegeven behoefte te hebben aan een tussentijdse evaluatie van IFA-2, waarbij wordt gekeken of de afgesproken verbeteringen zijn geïmplementeerd en worden nageleefd.

Wat hebben we gedaan?

Op basis van eerdere contacten tussen de Rekenkamer Almere en de Randstedelijke Rekenkamer is eind 2012 besloten gezamenlijk onderzoek te doen naar het Investeringsprogramma Flevoland-Almere. Voor de uitvoering van het onderzoek is gebruik gemaakt van een combinatie van onderzoeksmethoden. De basis vormt een documentenstudie, deze documentenstudie is aangevuld met interviews met de betrokken portefeuillehouders en ambtelijke medewerkers (programmamanager(s) en projectleiders). In het evaluatieonderzoek van Twynstra Gudde is met een beperkt aantal Statenleden en Raadsleden gesproken. In dit onderzoek hebben de rekenkamers de betrokkenheid van politici in het onderzoek uitgebreid, omdat Statenleden hebben aangegeven meer grip om het programma te willen hebben. Hiervoor zijn groepsgesprekken met Statenleden en Raadsleden gehouden. In de gesprekken is gevraagd naar de perceptie van de projecten, de projectresultaten, de betrokkenheid, de informatievoorziening en de programmasturing.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Voor PS en de gemeenteraad is inzichtelijk gemaakt of de provincie Flevoland en de gemeente Almere de aanbevelingen uit de evaluatie van het Investeringsprogramma Flevoland-Almere hebben opgepakt en of daarmee het programma ook beter wordt uitgevoerd. Het onderzoek is conform planning in augustus 2013 gepubliceerd en de behandelingen in PS en de gemeenteraad hebben in september en oktober 2013 plaatsgevonden. De aanbevelingen zijn door PS en de gemeenteraad overgenomen, waarbij de formulering van één aanbeveling is aangescherpt. PS en de gemeenteraad hebben eveneens een motie aangenomen, waarin GS en B&W worden verzocht op korte termijn in gesprek te gaan om te bepalen hoe de aanwas van nieuwe projecten bevorderd kan worden. Aan deze motie is uitvoering gegeven. Eind 2013 zijn PS en de gemeenteraad geïnformeerd dat inmiddels diverse projectideeën in de pijplijn zitten, die naar verwachting in 2014 beschikt worden en tot uitvoering komen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op € 60.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 60.000 komen overeen met de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 51.000.

IV. Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's)

Wat was de aanleiding?

De commissie Mans heeft in 2008 geconcludeerd dat de schaal van veel gemeenten te klein is voor de vereiste schaal waarop de handhaving van het omgevingsrecht moet plaatsvinden. Versnippering over zo'n 500 organisaties, samen met de vrijblijvendheid in samenwerking en uitvoering, staan een effectieve en efficiënte handhaving van het omgevingsrecht in de weg. Naast het advies van de commissie Mans zijn de afgelopen jaren meer adviezen geschreven over taakuitvoering en bevoegdheidsverdeling in ruimtelijke en milieuregelgeving. Ook zijn er adviezen geschreven over vergunningverlening en interbestuurlijk toezicht. Het kabinet heeft op basis van de adviezen en ontwikkelingen een eindbeeld gevormd over de uitvoering van het omgevingsrecht. In een zogenaamde 'package deal' hebben het Rijk, IPO en VNG afspraken gemaakt om tot dit eindbeeld te komen. Kern van deze package deal is het bundelen van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in regionale uitvoeringsdiensten (RUD's). De RUD's moeten gezamenlijk een landelijk dekkend netwerk vormen en per 1 januari 2013 opgericht zijn. Bij de vorming van de RUD's is sprake van een implementatieperiode van twee jaar (2013 en 2014). In deze periode zullen alle RUD's worden gevormd en zal de nieuwe manier van werken, waaronder de inrichting van de afstemming met OM en politie, zijn beslag moeten krijgen. Aan het eind van deze

periode hebben de meeste RUD's een evaluatie gepland, is met de Tweede Kamer een evaluatie van de RUD's afgesproken en moet formeel worden voldaan aan de kwaliteitseisen. De provincies voeren de regie bij de totstandkoming van de RUD's en blijven formeel verantwoordelijk voor hun taken die door de RUD's worden overgenomen.

Omdat de vorming van de RUD's in 2013 volop in gang is, is met de programmaraad afgesproken om in 2013 een quick scan naar de vorming van de RUD's uit te voeren. De quick scan richt zich op de organisatorische kant en de aansturing vanuit de provincie, waarmee het mede als een soort nulmeting kan worden gezien voor een eventueel uitgebreider onderzoek in 2014 of 2015.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft in de zomerperiode van 2013 in een relatief kort tijdsbestek de stand van zaken met betrekking tot de vorming van de RUD's in kaart gebracht. De Rekenkamer heeft aandachtspunten en geen conclusies en aanbevelingen geformuleerd, omdat er geen vastomlijnd beoordelingskader is gehanteerd en niet diepgaand is onderzocht in hoeverre GS en de ambtelijke organisatie oog hebben voor deze aandachtspunten en of er plausibele verklaringen of keuzes achterliggen. Hierdoor hebben wij de doorlooptijd van de quick scan en de ambtelijk belasting bij de provincies en de RUD's beperkt gehouden. Vanwege het ontbreken van conclusies en aanbevelingen is afgezien van bestuurlijk wederhoor. Na het afronden van het feitelijk wederhoor is de quick scan in oktober 2013 naar PS verzonden.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met de quick scan hebben we voor PS op hoofdlijnen inzicht geboden in de stand van zaken met betrekking tot de vorming van Omgevingsdiensten. Op basis van een aantal thema's, achterliggende literatuur en een vergelijking tussen de RUD's in de Randstadprovincies hebben wij aandachtspunten geformuleerd. Hierbij hebben wij ons gericht op verschillende onderwerpen, zoals de juridische vorm, de financiën en de overgang van het personeel. In de provincies Flevoland en Noord-Holland is de quick scan op de lijst van ingekomen stukken geplaatst en heeft de quick scan niet geleid tot een inhoudelijke bespreking in PS. In de provincie Utrecht is de quick scan als achtergrondstuk gebruikt bij de behandeling van een statenbrief over de laatste ontwikkelingen in het proces rondom de vorming van de RUD in Utrecht en het besluit dat het Algemeen Bestuur van de RUD Utrecht in wording op 10 juli 2013 hierover heeft genomen. In Zuid-Holland is de quick scan gebruikt bij de behandeling van de uitgangspunten en centrale onderzoeksvraag voor de in 2014 uit te voeren Evaluatie Omgevingsdiensten Zuid-Holland.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het uitvoeren van de quick scan voor de vier provincies waren geraamd op € 105.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van € 114.000 ligt iets hoger dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de totale kosten circa € 96.000.

V. Natuur

ALGEMEEN

Wat was de aanleiding?

De afgelopen jaren hebben de provincies een steeds belangrijker taak gekregen op het terrein van natuur. Met de verdere decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies, die inmiddels is geëffectueerd, is deze provinciale rol verder vergroot. Dit maakt het natuurbeleid in toenemende mate onderwerp van sturing en controle door PS. Het provinciale natuurbeleid kent doelen ten aanzien van biodiversiteit, ecologische verbindingen, terugdringen van versnippering, belevingswaarde en gebruik van natuur. Sommige doelen komen voort uit (inter)nationale verplichtingen, andere doelen berusten op provinciale keuzen. Er is daarbij sprake van doelen op verschillende niveaus, variërend van doelen op het niveau van de provincie tot doelen op het niveau van percelen of clusters van percelen.

Een belangrijke aanleiding om onderzoek naar Natuur te verrichten is een via de programmaraad ingediend verzoek vanuit PS Noord-Holland. Daarop volgend is het onderwerp nader verkend en zijn in verschillende bijeenkomsten met leden van PS in de vier provincies verschillende vervolgvragen gesteld over het bereiken van de doelen en de besteding van de middelen voor het natuurbeleid en -beheer.

Wat hebben we gedaan en wat hebben we hiermee bereikt?

De Rekenkamer heeft besloten het onderzoek gefaseerd uit te voeren en om in 2013 vijf provinciespecifieke onderzoeken te starten, namelijk: V.a Natuurbeheer Noord-Holland; V.b EHS Natuurbeleid Zuid-Holland; V.c EHS Grondbeleid Zuid-Holland; V.d Natuur Flevoland en Utrecht. In 2013 is het eerste onderzoek V.a naar het Natuurbeheer Noord-Holland uitgevoerd. Voor de onderdelen V.b EHS Natuurbeleid en V.c EHS Grondbeleid Zuid-Holland is in een intensief contact met statenleden, ambtelijke organisatie en externe partijen gewerkt aan de onderzoeksopzet. Deze onderdelen starten in het begin van het tweede kwartaal van 2014. Het vervolg van het vierde onderdeel V.d Natuur Flevoland en Utrecht is afhankelijk van de resultaten van de andere drie onderdelen en zal een besprekingspunt worden voor de programmaraad in maart 2014.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de oriëntatie en het uitvoeren van vijf provinciespecifieke onderzoeken op het gebied van Natuur in 2013 waren geraamd op € 615.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van circa € 537.000 ligt lager dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 452.000.

NADERE TOELICHTING OP DE ACTIVITEITEN

V.a Natuurbeheer Noord-Holland

Wat hebben we gedaan?

Het onderzoek is in mei 2013 gestart. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen heeft de Rekenkamer met veel stakeholders interviews gehouden en zijn documenten bestudeerd. Bij het onderzoek is ook het half mei 2013 verschenen advies 'Onbeperkt houdbaar - naar een robuust natuurbeleid' van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) betrokken. Ter verdieping van het onderzoek is voor twee gebieden binnen de provincie meer in detail onderzocht hoe de subsidieregelingen voor natuurbeheer in de praktijk worden uitgevoerd, namelijk de gebieden IJperveld (Landschap Noord-Holland) en het natuurgebied ten zuiden van Hilversum (Goois Natuurreservaat). In oktober 2013 is de conceptrapportage voor feitelijk wederhoor aangeboden aan de provinciesecretaris, in december gevolgd door een bestuurlijk wederhoor voor de bestuurlijke nota. Eind januari is de reactie van GS ontvangen, zodat het eindrapport kan worden opgesteld. Publicatie is voorzien voor eind februari, zodat de behandeling van het rapport in maart 2014 kan plaatsvinden.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met dit rapport heeft de Randstedelijke Rekenkamer inzicht geboden in de middelen die door de provincie zijn uitgegeven aan natuurbeheer, de wijze waarop dit is gebeurd en de prestaties die hiervoor geleverd zijn. Op basis hiervan is de Rekenkamer vervolgens gekomen tot een beoordeling van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de natuurbeheersubsidies. Natuurbeheer levert, zo blijkt uit wetenschappelijk onderzoek, een positieve bijdrage aan het zekerstellen van de biodiversiteit. De mate waarin is echter lastig vast te stellen vanwege de vele factoren die naast het beheer van invloed zijn op de ontwikkeling van de biodiversiteit. De uitvoeringskosten voor natuurbeheer worden als te hoog beoordeeld. In dit onderzoek hebben we teruggekeken op de periode 2007-2012 en doen we op basis daarvan (algemene) aanbevelingen voor het huidige en toekomstige provinciale natuurbeheerbeleid. Gelet op de recente decentralisatie van het natuurbeleid naar de provincies zou het rapport beschouwd kunnen worden als een soort nulmeting voor het provinciale natuurbeleid.

V.b EHS Natuurbeleid Zuid-Holland

Wat was de aanleiding?

Vanuit de provincie Zuid-Holland is medio 2013 door programmaraadsleden aangegeven dat er vanuit twee invalshoeken behoefte is aan onderzoek op het gebied van natuur. Zowel vanuit de invalshoek van het grondbeleid (aankoop gronden, omvorming, inrichting en beheer) als vanuit het natuurbeleid zelf (realisatie natuurdoelstellingen en controle op de uitvoering). Vanuit PS is er behoefte om onder andere meer zicht te hebben op de aankoop van gronden, de snelheid waarmee deze worden ingericht, het tussenliggende beheer en het behoud van de grondwaarde. Ook is er behoefte aan meer zicht op de uitvoering van het natuurbeleid.

Wat hebben we gedaan?

In 2014 zijn we voornemens twee separate onderzoeken uit te voeren (voor het onderzoek naar het grondbeleid zie onderdeel V.c). In het onderzoek EHS Natuurbeleid staat de vraag centraal of het goed gaat met het natuurbeleid EHS, waarbij aan de orde komt hoe het ervoor staat met de EHS in Zuid-Holland (nulmeting), wat de kwaliteit is van het huidige geformuleerde natuurbeleid EHS en in hoeverre de resultaten van het natuurbeleid EHS voor PS inzichtelijk zijn. Ter concretisering van het voorgaande hebben we in de verkenning nauwkeurig in kaart gebracht welke analyses mogelijk zijn met de reeds beschikbare data voor de monitoring van natuurkwaliteiten. Naast het (laten) uitvoeren van deze analyses zullen we voor de beantwoording van de

onderzoeksvragen interviews houden en documenten bestuderen. Over de precieze invulling van de vraagstelling van beide onderzoeken wordt, op basis van een voorstel van de Rekenkamer, overleg gevoerd met Zuid-Hollandse leden van de programmaraad.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met deze evaluatie wil de Randstedelijke Rekenkamer inzicht bieden in de kwaliteit van het natuurbeleid van de provincie en inzicht bieden in de stand van zaken wat betreft de uitvoering. Het onderzoek zal zich specifiek richten op de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) als belangrijk instrument om de biodiversiteit in de provincie in stand te houden en te versterken. Hierbij zullen we zowel kijken naar de omvang als de kwaliteit van de natuur.

V.c EHS Grondbeleid Zuid-Holland

Wat was de aanleiding?

Zoals reeds bij onderdeel V.b is gemeld, is medio 2013 door programmaraadsleden van de provincie Zuid-Holland aangegeven dat er op het gebied van natuur behoefte is aan onderzoek naar het grondbeleid EHS. Vanuit PS is er behoefte om onder andere meer zicht te hebben op de aankoop van gronden, de snelheid waarmee deze worden ingericht, het tussenliggende beheer en het behoud van de grondwaarde.

Wat hebben we gedaan?

Ter concretisering van de probleemstelling en onderzoeksvragen hebben we oriënterende gesprekken gevoerd met de ambtelijke organisatie en de Dienst Landelijke Gebieden (DLG) over de beschikbaarheid van gegevens en bronmateriaal. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zal de Rekenkamer interviews houden en documenten bestuderen (zie ook VIII.b Verkenning Grondbeleid en grondexploitatie). Over de precieze invulling van de vraagstelling van beide onderzoeken wordt, op basis van een voorstel van de Rekenkamer, overleg gevoerd met Zuid-Hollandse leden van de programmaraad.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met deze evaluatie wil de Randstedelijke Rekenkamer inzicht bieden in de kwaliteit van het grondbeleid ten behoeve van de realisatie van de EHS. Hierbij zal worden gekeken naar de grondtransacties van de provincie (omvang, locatie en timing van grondaankopen in relatie tot de beoogde doelen almede de inrichting en het beheer van de aangekochte gronden en de prijs die voor de grond is betaald).

V.d Natuur Flevoland en Utrecht

Wat hebben we gedaan?

De programmaraadsleden van de provincies Flevoland en Utrecht hebben in april 2013 aangegeven dat zij eveneens een onderzoek naar Natuur uitgevoerd willen hebben. Vanwege de grote beleidsdynamiek op het gebied van natuurbeleid stelt de Rekenkamer echter voor om op korte termijn geen nieuw onderzoek te starten voor Flevoland en Utrecht en eerst de resultaten af te wachten van de onderzoeken in Noord- en Zuid-Holland. Daarna kan in overleg met de programmaraadsleden van Flevoland en Utrecht worden bezien welke insteek van een 'Natuuronderzoek' in deze provincies de meeste toegevoegde waarde kan hebben. Dit zal een besprekingspunt worden voor de programmaraad in maart 2014.

VI. Geheimhouding

Wat was de aanleiding?

In de Grondwet is bepaald dat de overheid bij de uitvoering van haar taak openbaarheid betracht. Net als andere overheidsinstanties, heeft de provincie echter soms te maken met gevoelige dossiers. Het kan dan nodig zijn om stukken als geheim te bestempelen en de vergadering waarin het onderwerp behandeld wordt achter gesloten deuren plaats te laten vinden. Voorbeelden van onderwerpen waarbij geheimhouding aan de orde kan zijn, zijn aanbestedingen met bedrijfsgevoelige gegevens of vastgoedtransacties en risicoanalyses. Zowel het college van GS, de Commissaris van de Koning, (de voorzitter van) een Statencommissie en PS kunnen geheimhouding opleggen. Geheimhouding is dan ook een onderwerp dat voor de gehele provincie speelt. De regels omtrent geheimhouding zijn vastgelegd in diverse wetten, zoals de Grondwet, de Provinciewet en de Wet openbaarheid van bestuur. Deze wetten bevatten regels over het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding. Tevens zijn in de wet de redenen voor geheimhouding vastgelegd. Daarnaast hebben PS de mogelijkheid om, bijvoorbeeld in hun Reglement van Orde, aanvullende regels te stellen.

Indien onzorgvuldig met geheimhouding wordt omgegaan kan dit ten koste gaan van de doelmatigheid van het provinciale bestuur. Hierbij valt te denken aan een belangrijk financieel PS-besluit op basis van geheime stukken: PS-leden kunnen die stukken niet bespreken met hun eigen financiële experts. Ook de manier waarop kennis moet worden genomen van geheime stukken, bijvoorbeeld inzage bij de griffie, kan een negatief effect hebben op de zorgvuldige besluitvorming. Voor de doelmatigheid van het provinciale bestuur is derhalve van belang dat er zorgvuldig en correct wordt omgegaan met geheimhouding.

Als stukken geheim zijn, betekent dit dat de burger, en ook dus bijvoorbeeld de journalistiek, deze stukken niet kunnen raadplegen. Ook kunnen zij niet aanwezig zijn bij besloten vergaderingen. Daarnaast zijn de notulen van die vergaderingen niet te raadplegen. Ten slotte kan, als wordt verzuimd de geheimhouding op te heffen, ook achteraf niet worden geconstrueerd hoe de provincie tot een beslissing is gekomen. Al deze zaken zijn van groot belang voor de controle van het provinciaal bestuur vanuit de samenleving. Een openbaar politiek debat over "geheime" onderwerpen is immers niet mogelijk. Ook om die reden is het onderwerp geheimhouding van belang.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer is na het zomerreces gestart met het opstellen van een onderzoeksopzet. In november 2013 is de onderzoeksopzet verzonden. In november en december zijn in alle vier de provincies groepsgesprekken met PS-leden gevoerd. Deze gesprekken gingen zowel over de onderzoeksopzet als inhoudelijk over het onderwerp geheimhouding. Naast het voeren van gesprekken en het bestuderen van regelgeving en beleidsdocumenten, is eind 2013 voor een deel van de stukken en vergaderingen waar geheimhouding is opgelegd, gestart met de beoordeling of wordt voldaan aan de regels omtrent geheimhouding. Bij de beoordeling komen de verschillende aspecten van het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding aan de orde.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De Rekenkamer doet onderzoek naar de manier waarop de vier provincies omgaan met geheimhouding. Hoe vaak wordt geheimhouding opgelegd, is gemotiveerd waarom geheimhouding nodig is, wordt de geheimhouding bekrachtigd dan wel opgeheven? Met het onderzoek wil de Rekenkamer PS ondersteunen bij het uitvoeren van haar controlerende taak en het volgen van de juiste procedures. In het eerste kwartaal van 2014 zullen de vier nota's van bevindingen worden opgeleverd, waarna het proces van feitelijk en vervolgens bestuurlijk wederhoor zal volgen.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op € 130.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van circa € 73.000 zijn veel lager dan geraamd. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 62.000.

VII. Vrije Ruimte

ALGEMEEN

Wat was de aanleiding?

Naast het uitvoeren van de vooraf geprogrammeerde onderzoeken volgt de Rekenkamer de actuele ontwikkelingen bij de afzonderlijke vier provincies en wordt zo nodig ruimte gecreëerd om hier direct op in te spelen. Deze ad hoc onderzoeken kunnen plaatsvinden op verzoek van de afzonderlijke provincies of derden en op initiatief van de Rekenkamer zelf.

Wat hebben we gedaan en wat hebben we hiermee bereikt?

Begin 2013 hebben wij in dit kader als vervolg op het in 2012 uitgevoerde onderzoek naar Subsidies verschillende nazorgwerkzaamheden uitgevoerd. In het tweede kwartaal van 2013 heeft de Rekenkamer op verzoek van de provincie Utrecht gereflecteerd op de evaluatie van de huisvesting van de provincie (zie VII.a). In de tweede helft van 2013 voerde de Rekenkamer een quick scan uit naar de stand van zaken van de uitvoering van het Convenant aanpak leegstand kantoren (zie VII.b). Op 25 september heeft de Rekenkamer in de provincie Flevoland een presentatie gegeven over de verdere verbetermogelijkheden van de Programmabegroting 2014 van deze provincie (zie VII.c).

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor de nazorgwerkzaamheden voor Subsidies, de betrokkenheid bij de evaluatie van de huisvesting van de provincie Utrecht en de quick scan Leegstand Kantoren voor de vier provincies waren geraamd op € 105.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van circa € 119.000 zijn hoger dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 100.000.

NADERE TOELICHTING OP DE ACTIVITEITEN

VII.a Reflectie op de evaluatie huisvesting Provincie Utrecht**Wat was de aanleiding?**

De Rekenkamer heeft in het tweede kwartaal van 2013 gehoor gegeven aan een verzoek van GS van de provincie Utrecht om te reflecteren op een evaluatieonderzoek naar de huisvesting van de provincie, dat uitgevoerd werd door Twijnstra Gudde. De Rekenkamer vond het belangrijk haar methodologische kennis in te brengen en de onafhankelijkheid van het onderzoek te helpen bewaken. Deze reflectie was nadrukkelijk geen validatie van de bevindingen. De Rekenkamer heeft haar aandacht gericht op de onderzoeks aanpak, de verantwoording en de rapportage.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft in een zeer korte tijdspanne een reflectie op de onderzoeks aanpak en rapportage gegeven. Op basis van deze reflectie is het onderzoeksrapport aangevuld door de onderzoekers. Omdat de Rekenkamer een instrument voor PS is, is de reflectie van de Rekenkamer en de wijze waarop deze is verwerkt door de onderzoekers integraal opgenomen in het onderzoeksrapport.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Het voor PS verstrekken van inzicht in de methodologische kwaliteit van de onderzoeks aanpak, de onderzoeksverantwoording en het onderzoeksrapport over de huisvesting van de provincie Utrecht.

VII.b Quick scan leegstand kantoren

Wat was de aanleiding?

Om de problematiek van leegstaande kantoren tegen te gaan is op 27 juni 2012 het 'Convenant aanpak leegstand kantoren' gesloten. Dit convenant volgt op een eerdere kantorentop in 2010 en een actieprogramma uit 2011 om de problematiek van hoge leegstand aan te pakken. In het convenant tussen het Rijk, IPO, VNG en de brancheorganisaties is concreet aangegeven wat er van de deelnemende partijen verwacht wordt. Het hoofddoel van het convenant is het bereiken van een goed functionerende kantorenmarkt. In het convenant is de rol van de provincie als volgt omschreven: *"In overweging nemende dat het succes van een gebiedsgerichte aanpak van de leegstand de verantwoordelijkheid is van marktpartijen en overheden op regionaal en lokaal niveau en dat de regie over de aanpak een verantwoordelijkheid is van de provincies"*. In het artikel 'Ruimtelijke beleidskaders' van het convenant is daarbij nader aangegeven wat verwacht wordt van de provincies en gemeenten, zoals het maken van afspraken binnen kantorenregio's, het benutten van bepaalde monitoringsrapportages en begrippenkaders, het formuleren van kantorenbeleid en de vertaling daarvan in het ruimtelijk instrumentarium. In het artikel is ook opgenomen dat dit moet plaatsvinden binnen twaalf maanden na ondertekening van het convenant (dus uiterlijk 27 juni 2013).

Wat hebben we gedaan?

Door middel van interviews met betrokken ambtenaren van de provincies en door bestudering van documenten hebben wij in beeld gebracht op welke wijze de provincies in samenwerking met gemeenten één jaar na ondertekening van het convenant invulling hebben gegeven aan de gemaakte afspraken. Tevens zijn voor een juiste interpretatie van de gemaakte afspraken in het convenant interviews gehouden met betrokkenen van buiten de provincie. In de oriënterende gesprekken is aangegeven dat de afgesproken planning vooral als een ambitieuze planning moest worden gezien, die in de praktijk moeilijk realiseerbaar is. De Rekenkamer heeft er daarom voor gekozen om in de quick scan de stand van zaken rondom de afspraken uit het convenant in kaart te brengen en geen oordeel over de planning te geven. Tevens geven wij geen inhoudelijke beoordeling over het ambitieniveau van de beoogde planreductie en hebben wij niet beoordeeld of het beoogde traject door de provincie optimaal wordt ingestoken. In de quick scan zijn daarom geen conclusies en aanbevelingen opgenomen. Wel is een bestuurlijk reactie gevraagd, zodat de visie van GS aan de quick scan kon worden toegevoegd. De Rekenkamer heeft dit onderzoek met relatief beperkte inzet uitgevoerd. Vanwege samenloop met andere werkzaamheden is de doorlooptijd wel langer. Het onderzoek is gestart in juli 2013.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De quick scan wordt in maart 2014 gepubliceerd. In de quick scan maakt de Rekenkamer voor PS inzichtelijk hoever de provincies zijn gevorderd met het nakomen van de afspraken uit het 'Convenant aanpak leegstand kantoren'.

VII.c Programmabegroting 2014 provincie Flevoland

Wat was de aanleiding?

Op 19 september 2012 had de Rekenkamer een interactieve bijeenkomst georganiseerd met de toenmalige Statenwerkgroep Planning en Control van de provincie Flevoland over de mogelijkheden tot verbetering van de Programmabegroting 2013. Naar aanleiding van de goede ervaring met deze bijeenkomst heeft de Rekenkamer het verzoek gekregen zo'n bijeenkomst in 2013 te herhalen over de Programmabegroting 2014.

Wat hebben we gedaan?

Op 25 september 2013 heeft de Rekenkamer een presentatie gegeven aan de Commissie Planning en Control over de doelenboom, de effectindicatoren en de prestatie-indicatoren van de Programmabegroting 2014. Aan de hand van voorbeelden is aangegeven welke verdere verbeteringen op die terreinen mogelijk zijn.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De commissieleden hebben met belangstelling kennis genomen van de presentatie en vonden de bijeenkomst een zinvolle exercitie. Er is afgesproken om in een volgende vergadering van de commissie terug te komen op de verbeteringsuggesties van de Rekenkamer.

VIII. Oriëntatieonderzoeken

ALGEMEEN

Wat was de aanleiding?

De medewerkers van de Rekenkamer besteden een beperkt deel van hun tijd aan het volgen van beleidsontwikkelingen en oriëntatie op nieuwe onderzoeksonderwerpen. Hiervoor houden zij bijvoorbeeld actuele berichten bij uit de provincies en wonen zij vergaderingen bij van PS en vakcommissies. Daarnaast kan een verzoek van de afzonderlijke provincies ertoe leiden dat wij ons nader in een onderwerp verdiepen.

Wat hebben we gedaan?

De medewerkers van de Rekenkamer hadden tot begin augustus 2013 allen één of meerdere beleidsvelden onder hun hoede. Voor de oriëntatie op onderzoeksonderwerpen volgden zij voor hun eigen beleidsveld(en) structureel documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Ook spraken zij zo nodig betrokken ambtenaren, voerden zij informerende gesprekken met Statenleden en volgden zij vergaderingen van commissies en PS als een onderwerp uit hun beleidsveld op de agenda stond. De resultaten werden gebruikt om de groslijst van onderzoeksthema's bij te stellen. De afgelopen jaren is geconstateerd dat dit structureel bijhouden van beleidsvelden niet de aandacht kon krijgen, die het zou moeten verdienen. De uitvoering van onderzoek had en heeft prioriteit. Bovendien leverde het volgen van een beleidsveld niet de gewenste input voor nieuwe onderzoeksuggesties. Daarom is besloten om het bijhouden van beleidsvelden los te laten en in te zetten op het doen van nadere verkenningen van actuele, relevante thema's.

Op verzoek van de provincie Flevoland is een verkenning naar de 'Stille Lasten' uitgevoerd. Naar aanleiding van een onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam voerde de Rekenkamer een verkenning naar grondbeleid en grondtransacties uit.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Op basis van de verkenningen en het actualiseren van de bestaande groslijst van onderzoeksthema's heeft de Rekenkamer aan de programmaraad een overzicht gepresenteerd van mogelijke nieuwe onderzoeksonderwerpen voor 2014. In de programmaraadbijeenkomst van 5 november 2013 is echter nog geen keuze gemaakt voor de invulling van het onderzoeksprogramma. Er is wel via prioritering gekomen tot een shortlist van ca. 20 onderwerpen. Bovendien is afgesproken om eerder in het nieuwe jaar (4 maart 2014) een volgende bijeenkomst van de programmaraad te houden, zodat dan na nadere verkenning van verschillende onderwerpen uit de shortlist een nieuwe keuze gemaakt kan worden.

Wat heeft het gekost

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op € 100.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten bedragen € 114.000. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 95.000.

NADERE TOELICHTING OP DE ACTIVITEITEN

VIII.a Verkenning Stille lasten Flevoland

Wat was de aanleiding?

In 1986 is een groot aantal wegen en civiele kunstwerken overgedragen aan de provincie Flevoland. Een deel van deze infrastructuur zal de komende jaren naar verwachting vervangen moeten worden. Sinds de vorming van de provincie zijn er echter in de provinciale begroting geen middelen opgenomen voor deze vervanging, waardoor een financieringsprobleem dreigt te ontstaan. Dit wordt de 'stille lasten problematiek' genoemd. De programmaraadsleden van de provincie Flevoland hebben in oktober 2012 aan de Rekenkamer gevraagd of het thema stille lasten betrokken kan worden bij een onderzoek naar risicomanagement en weerstandsvermogen. Tijdens de vergadering van de programmaraad in november 2012 heeft de Rekenkamer vervolgens aangegeven dat er een verkenning naar stille lasten zal worden gedaan in 2013 (en dat een onderzoek naar risicomanagement en weerstandsvermogen niet zal worden uitgevoerd).

Wat hebben we gedaan?

Begin 2013 hebben we ons verdiept in de Stille lasten en zijn we nagegaan hoe PS hierover zijn geïnformeerd. De uitkomsten van onze verkenning zijn in februari 2013 aan de programmaraadsleden van de provincie Flevoland gerapporteerd. Daarbij hebben we gezien dat PS sinds het indienen van het verzoek aan de Rekenkamer meerdere keren zijn geïnformeerd over de Stille lasten. Uit een presentatie van december 2012 bleek dat GS de intentie hadden om eind 2013 een Integraal Infra Beheerplan te laten vaststellen door PS, waarbij dan duidelijk zou worden wat de benodigde middelen zijn voor vervanging en voor beheer & onderhoud. Op 29 januari 2014 is de Koepelnota Infrabeheerplan in PS besproken. Een ruime meerderheid van PS sprak zijn waardering uit over de nota en de voorgestelde aanpak van de stille lastenproblematiek.

Wat hebben we hiermee bereikt?

In overleg met de programmaraadsleden van de provincie Flevoland hebben we begin 2013 besloten om vooralsnog geen onderzoek naar de Stille lasten te starten en dit eind 2013 opnieuw in beschouwing te nemen. Gezien de strekking van de behandeling van de Koepelnota Infrabeheerplan in januari 2014 verwachten wij niet op korte termijn een onderzoek naar de Stille Lasten te starten. Mogelijk wordt in de toekomst een doorwerkingsonderzoek uitgevoerd naar ons onderzoek Onderhoud onderbouwd uit 2009. In dit doorwerkingsonderzoek zou het planmatig onderhoud door de vier provincies van wegen en civiele kunstwerken onderzocht kunnen worden.

VIII.b Verkenning Grondbeleid en grondexploitatie**Wat was de aanleiding?**

Mede naar aanleiding van een uitgebreid onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam en in overleg met de programmaraad heeft de Rekenkamer een verkenning naar grondbeleid en grondexploitatie uitgevoerd. Vanuit de programmaraad was aangegeven dat dit mede vanuit de provinciale rol als toezichthouder op de gemeenten een interessant onderwerp is.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer voerde gesprekken met de Rekenkamer Rotterdam en de Rekenkamer Oost-Nederland, die al onderzoek naar grondbeleid hebben gedaan om na te gaan welke elementen uit die onderzoeken toepasselijk zijn voor een onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer. Daarnaast zijn documenten bestudeerd en ambtelijk gesprekken gevoerd.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Ten behoeve van de programmaraadbijeenkomst van 5 november 2013 is een onderbouwd voorstel gedaan hoe dit thema in het kader van het onderzoeksprogramma 2014 onderzocht zou kunnen gaan worden. De programmaraad heeft zich nog niet uitgesproken over het gewenste onderzoeksprogramma voor 2014. In overleg met de Zuid-Hollandse leden van de programmaraad is wel gestart met het uitwerken van een voorstel voor onderzoek naar het grondbeleid van de EHS. Zie onderdeel V.c.

3. Paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen Weerstandsvermogen (zie 3.1), Financiering (zie 3.2) en Bedrijfsvoering (zie 3.3) van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Randstedelijke Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

We merken wel op dat de provincies steeds vaker geconfronteerd worden met bezuinigingen. Ook de Randstedelijke Rekenkamer heeft de afgelopen jaren daarom de indexering achterwege gelaten, dat vanwege autonome kostenstijging over de periode 2011 tot en met 2014 heeft geleid tot ca. 10% minder budget. De Rekenkamer is daarnaast doorlopend op zoek naar besparingen, zoals bijvoorbeeld op de drukkosten in 2013. Desalniettemin kan niet worden uitgesloten dat de roep om verdere bezuiniging bij de Rekenkamer blijft.

Mede omdat de standpunten van de provincies over eventuele bezuinigingen bij de Rekenkamer uiteen lopen, heeft de bestuurder/directeur zelf het initiatief genomen om een reorganisatieplan op te stellen. Na advisering door de medezeggenschap zal dit plan en de financiële dekking aan de vier provincies worden voorgelegd. Ten behoeve van de financiële dekking kan de Rekenkamer zelf incidenteel een beroep doen op een deel van haar bestemmingsreserve, die vooralsnog bedoeld is voor het uitvoeren van ad hoc onderzoeken. Mochten de gevraagde bezuinigingen echter onherroepelijk personele consequenties hebben, dan zal hiervoor ook een frictiebudget vrijgemaakt moeten worden.

3.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserve tot maximaal 15% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies aan te vullen. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

3.3 Bedrijfsvoering

3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim heeft continu de aandacht; waar nodig wordt verzuim besproken met de betrokkene. In 2013 bedroeg het ziekteverzuimpercentage 1,9%. Dit is ruimschoots in lijn met het streven om het ziekteverzuim onder de 5% te houden.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over een gediplomeerde Bedrijfshulpverlener, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat is eerste hulp te verlenen. De Bedrijfshulpverlener heeft in februari 2013 een herhalingsopleiding gevolgd en in het najaar aan het team een demonstratie gegeven over het gebruik van de AED (Automatische Externe Defibrillator) en de brandpreventiemiddelen van de Randstedelijke Rekenkamer.

3.3.2 Personeelsbeleid

Alle medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in dienst van de provincie Flevoland. Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, is het voornemen om, waar goed toepasbaar, aan te sluiten bij het personeelsbeleid van deze provincie. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling POI van Flevoland afgestemd.

Per 1 januari 2013 heeft één van de twee projectleiders de Rekenkamer verlaten. Vanuit het oogpunt van prudent financieel beleid en zo veel mogelijk flexibiliteit in de personeelsbezetting is de invulling van deze vacature aangehouden. In de benodigde projectleiderscapaciteit is voorzien door middel van externe inhuur. Naast uitvoering van onderzoek door de eigen organisatie heeft de Rekenkamer in 2013 ook enkele projecten uitbesteed aan externe bureaus. De uitvoering vindt in deze gevallen plaats onder verantwoordelijkheid van en begeleiding door het MT van de Rekenkamer (zie III. Investeringsprogramma Flevoland Almere (IFA) en VII.c Programmabegroting 2014 provincie Flevoland). Al met al heeft de Rekenkamer de werkzaamheden in 2013 met ca.1 fte minder eigen capaciteit uitgevoerd.

In het begin van 2013 heeft één van onze medewerksters bevallingsverlof genoten.

In 2013 heeft een medewerker gebruik gemaakt van het persoonlijke ontwikkelbudget voor een training op het gebied van communicatie en een andere medewerker heeft in 2013 het laatste deel van een in 2012 gestarte training gevolgd. De leden van de Personeelsvertegenwoordiging hebben de cursus PVT voor beginners gevolgd. Een groot deel van de medewerkers heeft deelgenomen aan het jubileumcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) op 19 april 2013. Ook zijn enkele congressen/seminars bezocht gerelateerd aan lopende onderzoeksprojecten.

Op 6 augustus heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met het hele team, waarbij de bestuurder/directeur haar toekomstplan heeft gepresenteerd naar aanleiding van de externe evaluatie van Berenschot en de visitatie door de Rekenkamer van Rotterdam en Amsterdam in het kader van het Kwaliteitshandvest. Als uitvloeisel daarvan hebben de medewerkers hun voorkeur uitgesproken voor een personeelsvertegenwoordiging (PVT) en zijn verkiezingen uitgeschreven. De bestuurder/directeur heeft de op 8 oktober gekozen PVT advies gevraagd voor haar Plan van aanpak voor de reorganisatie van de Randstedelijke Rekenkamer.

3.3.3 Automatisering en Informatisering

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over een ICT-systeem en bijbehorende software uit 2012. Het systeem biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. In dit verband beschikt de Rekenkamer ook over een aantal laptops, zodat de medewerkers van de Rekenkamer meer op de provinciehuizen kunnen werken. In 2013 is de Rekenkamer met de telefonie overgestapt op VoIP (Voice over Internet Protocol).

3.3.4 Communicatie

Net als in andere jaren zijn vertegenwoordigers van de Rekenkamer regelmatig aanwezig geweest bij PS- en commissievergaderingen, zowel aan het begin van een onderzoek om met de Statenleden van gedachten te wisselen over de onderzoeksopzet als bij de behandeling van het eindrapport om een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen en technische vragen te beantwoorden.

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg gevoerd met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet

en de bevindingen. Tevens heeft de Randstedelijke Rekenkamer regulier overleg met de zogenaamde G4-rekenkamers, de rekenkamers van de steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht.

Daarnaast participeerde de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland om kennis en ervaring te delen. In september heeft de Randstedelijke Rekenkamer samen met de Rekenkamers van Haarlem en Zandvoort voor deze Kring Kennemerland een mini-symposium georganiseerd over ex ante onderzoek naar de decentralisaties in het sociale domein.

Vanuit de Rekenkamer is geparticipeerd in de organisatie van het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies in april.

Evenals vorig jaar hebben verschillende landelijke en regionale media aandacht besteed aan de uitkomsten van onze onderzoeken. Daarnaast zijn over enkele onderzoeken artikelen in vakbladen gepubliceerd.

3.3.5 Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer heeft een formatie van 12 fte en heeft ultimo 2013 een bezetting van 10,5 fte, met de volgende samenstelling:

<u>Functie</u>	<u>fte</u>
Bestuurder/directeur	1,0
Directielid	2,0
Managementassistent	0,9
Onderzoeker / projectleider	6,6
<u>Totaal</u>	<u>10,5</u>

Voor iedere provincie beheren de bestuurder/directeur Ans Hoenderdos en één van de directieleden de relaties op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Directielid Arjan Wiggers is verantwoordelijk voor de provincies Flevoland en Noord-Holland, directielid Gerth Molenaar voor Utrecht en Zuid-Holland. De inhoudelijke aansturing van de onderzoeken is eveneens verdeeld over de directieleden evenals de bedrijfsmatige portefeuilles.

3.3.6 Interne beheersing

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan, dat is getoetst door de accountant. Met behulp van checklisten is in september 2013 en februari 2014 de betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst.

Via kwartaalrapportages houdt het management van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen. In overleg met de accountant is in maart 2013 in afwachting van de beoogde invoering van het schatkistbankieren in 2013 besloten geen middelen uit te zetten. Medio 2013 bleek echter dat de verplichting van schatkistbankieren niet van toepassing is op de Randstedelijke Rekenkamer, omdat zij conform de provinciewet een gemeenschappelijk orgaan en geen openbaar lichaam is. De verwachte meeropbrengst van het uitzetten van middelen kwam toen echter niet meer boven het drempelbedrag van het Treasurystatuut uit.

3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening

Het kantorencomplex nabij Amsterdam Sloterdijk, waar de Rekenkamer sinds haar oprichting gevestigd is, voldeed in 2013. Het contract loopt tot en met juli 2015. In 2014 zal onderzocht worden of het huidige contract nog marktconform is en of het kantoor nog voldoet aan de behoefte van de Rekenkamer.

II. Jaarrekening

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële vaste activa: De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of vervaardigingswaarde en verminderd met de afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschafwaarde en er wordt geen rekening gehouden met afschrijving naar tijdsgelang gedurende het jaar. Kantoorinrichting, kantoormeubilair, kantoorapparatuur en de telefooninstallatie worden afgeschreven in 5 jaar. Automatiseringsapparatuur, waaronder PC's en servers, wordt afgeschreven in 3 jaar. De afschrijvingstermijn voor softwarelicenties komt overeen met de looptijd van de licentie, gerekend in jaren. De afschrijvingen zijn verantwoord onder de lasten inzake huisvesting en informatievoorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar: De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Overlopende activa en netto vlottende schulden: Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: Het eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserve. Dotaties aan de bestemmingsreserve vinden plaats conform de Financiële beleids- en beheersverordening art. 7.

Resultaatbepaling: Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (bijdragen van de provincies en rentebaten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen. Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, die op het moment dat de jaarrekening werd samengesteld voorzienbaar waren, zijn ten laste van het resultaat gebracht.

2. Programmarekening

	Rekening 2012	Begroting 2013 oorspronkelijk	Begroting 2013 1e wijziging	Rekening 2013
Baten				
Bijdragen provincies	1.552.600	1.552.600	1.552.600	1.552.600
Rentebaten	1.174	2.400	-	-3
Som der baten	1.553.774	1.555.000	1.552.600	1.552.597
Lasten				
Personeel	1.143.653	1.273.000	1.155.000	1.118.022
Inhuur	143.277	74.800	250.000	234.524
Huisvesting en servicekosten	145.512	152.800	152.800	148.642
Informatievoorziening	54.631	51.000	43.300	33.333
Kantoor	1.953	3.400	1.500	891
Som der lasten	1.489.026	1.555.000	1.602.600	1.535.412
Resultaat voor bestemming	64.748	-	-50.000	17.185
Toevoegingen aan de reserve	-	-	-	-
Onttrekkingen uit de reserve	-	-	50.000	50.000
Resultaat na bestemming	64.748	-	-	67.185
Bestemming programmaresultaat				
Toevoeging aan bestemmingsreserve		50.000		
Te verrekenen met de deelnemende provincies		17.185		
		67.185		

Toelichting op de baten

De rente op de lopende rekening van de Rekenkamer bedroeg geheel 2013 0%¹. In afwachting van de beoogde invoering van het schatkistbankieren is begin 2013 besloten geen middelen uit te zetten. Medio 2013 bleek echter dat de verplichting van schatkistbankieren niet van toepassing is op de Randstedelijke Rekenkamer, omdat zij conform de provinciewet een gemeenschappelijk orgaan en geen openbaar lichaam is. De verwachte meeropbrengst van het uitzetten van middelen kwam toen echter niet meer boven het drempelbedrag van het Treasurystatuut uit.

Toelichting op de lasten

De lasten in de begroting zijn in 2013 voor 96% uitgeput. In oktober 2013 is 50.000 aan de reserve onttrokken. Enerzijds in verband met de voorgenomen reorganisatie van de Rekenkamer voor de inhuur van expertise voor de voorbereiding. Anderzijds was de verwachting dat de uitvoering van het onderzoeksprogramma zou leiden tot een volledige uitputting van de begroting en is onttrokken ten behoeve van de dekking van onverwachte tegenvallers. Mede omdat de looptijd van de huidige CAP reeds anderhalf jaar is verstreken werd rekening gehouden met mogelijk hogere salarislasten. Onverwachte tegenvallers op de salarislasten hebben zich echter

¹ Als gevolg van afgeschreven kosten voor het aanhouden van een spaarrekening was er tijdelijk sprake van een negatiefsaldo waarop debetrente is betaald.

niet voorgedaan. Voor wat betreft de inhuur van expertise voor de voorgenomen reorganisatie, de inhuur op de onderzoeken en de drukkosten deden zich enkele meevallers voor.

Personeel

In de 1^e begrotingswijziging zijn de personele lasten met € 118.000 naar beneden bijgesteld vanwege het niet vervullen van de vacature van projectleider. De salarissen en sociale lasten vallen desalniettemin circa € 37.000 lager uit dan in de 1^e begrotingswijziging. In de begrotingswijziging werd rekening gehouden met onvoorziene tegenvallers, mede omdat er geen actuele informatie over de salarisontwikkelingen in de tweede helft van 2013 beschikbaar was en kleine premiewijzigingen in de salarissen en sociale lasten relatief veel impact zouden kunnen hebben. Het sluiten van een nieuwe CAP, die inmiddels anderhalf jaar is verstreken, zou eveneens veel impact op de salarislasten kunnen hebben. Onverwachte tegenvallers hebben zich echter niet voorgedaan. Het opleidingsbudget is in 2013 daarnaast niet uitgeput en er waren meerdere kleinere meevallers, zoals de compensatie voor bevallingsverlof en ouderschapsverlof.

Openbaarmaking inkomens topfunctionarissen: de bestuurder/directeur en de twee directieleden van de Rekenkamer hebben in 2013 bezoldigingen genoten van respectievelijk € 138.407, € 113.090 en € 112.813. Dit is inclusief alle werkgeverlasten. De bezoldigingen liggen beneden de geldende norm voor de publieke sector. Volgens de Wet normering topinkomens mogen bestuurders in de publieke sector hooguit 130 procent van een ministersalaris verdienen (2013: € 228.599).

Inhuur

Ter compensatie van het niet vervullen van de vacature van projectleider is in de 1^e begrotingswijziging de omvang van de inhuur verhoogd om op de diverse onderzoeken extra expertise op projectleidersniveau in te kunnen huren. Tevens is extra budget opgenomen om externe ondersteuning ter voorbereiding van de voorgenomen reorganisatie in te kunnen huren. Op de inhuur is ten opzichte van de 1^e begrotingswijziging sprake van een onderuitputting van circa € 15.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat het volledig benutten van de hoeveelheid overeengekomen uren voor twee verschillende onderzoeken niet nodig was. Ook de omvang van de extra ondersteuning ter voorbereiding van het reorganisatieproces viel aanzienlijk mee.

Huisvesting en servicekosten

Er is sprake van een kleine onderuitputting van circa € 4.000. Dit wordt onder andere veroorzaakt door meevallende energiekosten.

Informatievoorziening

Vanwege het steeds meer digitaal publiceren zijn in de 1^e begrotingswijziging de lasten voor de drukkosten naar beneden bijgesteld. De gerealiseerde lasten voor de informatievoorziening vallen desalniettemin bijna € 10.000 lager uit dan is opgenomen in de begrotingswijziging. Dit wordt deels veroorzaakt doordat sommige kosten voor de vormgeving en druk van de rapporten zijn doorgeschoven naar 2014. Daarnaast vielen de kosten voor telefonie en systeembeheer lager uit dan geraamd.

Kantoor

De lasten voor kantoorartikelen dalen al enkele jaren achtereen en vielen ondanks de bijstelling in de 1^e begrotingswijziging toch weer lager uit. Waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt door het steeds meer digitaal en locatie ongebonden werken.

Toelichting bestemming programmaresultaat

Aan de bestuurder van de Rekenkamer wordt voorgesteld om € 50.000 die in 2013 is onttrokken aan de bestemmingsreserve weer toe te voegen aan de bestemmingsreserve en het resterende bedrag van € 17.185 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

Netto bijdrage van de provincies

In de hiernavolgende tabel zijn de terug te storten bedragen, de opgave van de afgedragen omzetbelasting en de netto bijdrages van de vier provincies over 2013 opgenomen.

Verrekening met de provincies (€)	Bijdrage	Terug te storten	BTW-compensatie	Netto bijdrage
Provincie Flevoland	276.339	3.059	43.400	229.880
Provincie Noord-Holland	438.949	4.858	68.938	365.153
Provincie Utrecht	321.145	3.555	50.437	267.153
Provincie Zuid-Holland	516.167	5.713	81.066	429.388
Totaal	1.552.600	17.185	243.841	1.291.574

3. Balans

BALANS					
ACTIVA	31-12-12	31-12-13	PASSIVA	31-12-12	31-12-13
Vaste activa			Eigen vermogen		
1. Materiële vaste activa	19.734	11.149	5. Reserves		
			- Bestemmingsreserve	232.500	182.500
			- Te bestemmen resultaat		50.000
Vlottende activa			Vlottende passiva		
2. Liquide middelen	678.676	568.810	6. Netto-vlottende schulden		
3. Overige vorderingen	-	-	- Crediteuren	400.148	324.560
4. Overlopende activa	6.074	2.090	- Nog te ontvangen facturen	7.088	7.804
			- Te verrekenen met provincies	64.748	17.185
	<u>704.484</u>	<u>582.049</u>		<u>704.484</u>	<u>582.049</u>
			7. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	360.000	267.000

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa (€)

	Waarde 31-12-12	Investering	Afschrijving	Waarde 31-12-13
ICT	18.459	2.644	10.111	10.992
Inventaris	1.276	-	1.118	157
Overig	-	-	-	-
Totaal	19.734	2.644	11.228	11.149

De waarde van de materiële vaste activa is in 2013 met circa € 8.500 gedaald, doordat er minder is geïnvesteerd dan er is afgeschreven. Er is geïnvesteerd in een nieuwe telefooncentrale.

Liquide middelen

Op 31 december 2013 bedroeg het banksaldo € 568.810. Het banksaldo is begin 2013 sterk afgenomen vanwege de uitbetaling van circa € 325.000 aan crediteuren, waaronder de betaling van iets meer dan € 300.000 aan de provincie Flevoland voor de personeelslasten en P&O-dienstverlening.

Reserves

Aan de bestemmingsreserve is in 2013 € 50.000 onttrokken. Na bestemming van het programmaresultaat bedraagt de omvang van de bestemmingsreserve weer € 232.500. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening is de omvang van de reserve maximaal 15% van de totale bijdrage van de deelnemende provincies.

Netto-vlottende schulden

- De openstaande crediteuren omvatten: een doorbelasting van circa € 313.000 van de provincie Flevoland voor de personeelslasten, de inhuur van een trainee en de P&O-dienstverlening en circa € 9.000 aan inhuur voor het onderzoek naar natuurbeheer.
- Over 2013 moet de Rekenkamer nog enkele facturen ontvangen, zoals circa € 7.500 voor de accountantscontrole.
- Het te verrekenen bedrag met de provincies is het restant van het programmaresultaat over 2013 wat na aanvulling van de bestemmingsreserve terugvloeit naar de deelnemende provincies.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De Rekenkamer heeft een huurovereenkomst inzake de kantoorruimte gelegen aan Teleportboulevard 110 te Amsterdam. De huurprijs bedraagt ultimo 2013 circa € 11.800 per maand. Dit bedrag is inclusief energie-, service-, schoonmaak- en beveiligingskosten en de huur van een parkeerplaats. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2015. Vanwege het korter worden van de resterende contractperiode neemt de verplichting voor de huur van de kantoorruimte af van € 360.000 ultimo 2012 naar € 224.000 ultimo 2013. Voor 2013 is het in mei 2014 uit te keren vakantiegeld over de periode juni tot en met december 2013 aan de niet uit de balans blijvende verplichtingen toegevoegd. Deze verplichting bedraagt circa € 43.000, waarmee het totaal uitkomt op € 267.000.

III. Overige gegevens

1. Bestemming van het programmaresultaat

Met betrekking tot het programmaresultaat van € 67.185 wordt aan de bestuurder van de Rekenkamer voorgesteld om € 50.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve en het resterende bedrag van € 17.185 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

2. Accountantsverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Randstedelijke Rekenkamer

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 januari 2013 tot en met 31 december 2013 van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de exploitatierekening over de periode 1 januari 2013 en met 31 december 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens. Tevens is het bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 217, derde lid, van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving waaronder de gemeenschappelijke regeling zoals aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging d.d. 25 februari 2014 en is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het

inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging d.d. 25 februari 2014.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer per 31 december 2013 en van de baten en lasten over de periode 1 januari 2013 tot en met 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 217, lid 3d Provinciewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 11 maart 2014

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. R. Ellermeijer RA

Colofon

RANDSTEDELIJKE REKENKAMER

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585 TELEFOON
info@randstedelijke-rekenkamer.nl E-MAIL
www.randstedelijke-rekenkamer.nl INTERNET
Amsterdam
11 maart 2014